

Eesti Kirjandusmuuseumi haridusstrateegia

2025–2027

1. Sissejuhatus

Eesti Kirjandusmuuseumi (EKM) haridusstrateegia määratleb põhimõtted, sihid ja tegevused, mille kaudu asutus panustab Eesti haridusvaldkonna arengusse ning kultuuripärandi vahendamisse. Strateegia on kooskõlas EKM-i arengukavaga ning riiklike arengudokumentide ja visioonidega.

2. Raamistik

Haridusstrateegia väljatöötamisel ja elluviimisel lähtutakse EKM-i arengukavast ning riiklikes arengudokumentides kokkulepitust. Olulisemad suunanäitajad on:

- „21. sajandi raamatukogu“;
- Eesti keele arengukava 2021–2035;
- Eesti teadus- ja arendustegevuse, innovatsiooni ning ettevõtluse arengukava 2021–2035;
- Eesti digiühiskond 2030;
- Riigi pikaajaline strateegia „Eesti 2035“;
- Eesti haridusvaldkonna arengukava 2021–2035;
- Teised asjakohased riiklikud arengudokumendid.

Põhimõtted

- Elukestev õpe ja õppijakeskne lähenemine.

- Keele ja kultuuripärandi hoidmine, uurimine ja edasikandmine.
- Ligipääsetavus ja kaasatus kõigile sihtrühmadele.
- Innovatsioon, sh traditsioonide uuenduslik tõlgendamine.
- Koostöö ja partnerlused haridusasutuste, kogukondade ja rahvusvaheliste võrgustikega.

Fookusvaldkonnad

- Muuseumi- ja arhiivipedagoogika ning haridusprogrammide arendamine eri vanusegruppidele.
- Digipädevuse toetamine ja kultuuripärandi vahendamine digikeskkondades.
- Eesti keele ja mitmekeelse kultuuriruumi väärtustamine.
- Koostöö koolide, ülikoolide ja kogukondadega haridusprojektide elluviimisel.
- Uurimistöö tulemuste ja teadmiste lõimimine õpikogemustesse.

Elluviimise raam

- Haridusstrateegia rakendamine projektide, sihtprogrammide ja partnerluste kaudu.
- Teaduspõhisus ja regulaarne enesehindamine.
- Töötajate pädevuste arendamine koolituste ja rahvusvaheliste kogemuste toel.

3. Visioon

EKM on kultuuripärandi ja humanitaarteaduse sillaks haridusmaastikul, avades teadmiste ja loovuse kaudu uusi seoseid mineviku, oleviku ja tuleviku vahel. Haridustegevus toetab eesti keele ja kultuuri kestmist, arendab kriitilist mõtlemist ning loob väärtustava, kaasava ja teaduspõhise õppimiskeskkonna. Rahvusvaheliste koostöövõrgustike kaudu on EKM inspireeriv partner ka laiemas Euroopa ja maailma haridusruumis.

4. Väärtused

- Kultuuripärandi ja humanitaarteaduse väärtustamine ja vahendamine.
- Teaduspõhisus ja kriitiline mõtlemine.
- Kaasatus ja ligipääsetavus.

- Loovus ja uuenduslikkus.
- Koostöö ja võrgustamine.
- Järelkasvu toetamine.

5. Eesmärgid

Eesmärk on arendada ja mitmekesistada haridustegevust, mis toetab eesti keele ja kultuuri kestmist ning toob teadus- ja arhiivitöö tulemused ühiskonnale lähemale.

Strateegia keskendub:

1. teaduspõhise ja loova haridussisu loomisele;
2. sihtrühmapõhiste programmide arendamisele;
3. koostöövõrgustike laiendamisele ja kaasamisele;
4. digilahenduste ja e-õppe arendamisele;
5. järelkasvu toetamisele ja teadushuvi kasvatamisele;
6. hariduskeskuse ja e-õppekeskuse süsteemsele arendamisele.

6. Sihtrühmad

Peamised sihtrühmad:

- lasteaialapsed;
- kooliõpilased;
- kõrgkoolide tudengid.

Täiendavad sihtrühmad:

- noored;
- seniorid;
- valdkondlikud huvirühmad (nt soome-ugri kultuur, rahvamuusika, elulood, suguvõsa-
uurimine).

EKM tegutseb mitmekesise külastajaskonna nimel ja koos sellega, pöörates tähelepanu ka väiksematele süvahuvi ja osalussooviga sihtrühmadele.

7. Tööjaotus ja vastutus

- Haridustegevuse tõhustamiseks on loodud EKMi hariduskeskus.
- Haridusstrateegia elluviimise eest vastutab haridusjuht (poole koormusega ametikoht, loodud 1. mail 2023), kes koordineerib hariduskeskuse tegevusi ja strateegia rakendamist.
- Hariduslikke tegevusi viivad ellu haridusjuht, teadurid, projektijuhid ja teised töötajad vastavalt oma pädevusele ja projektidele.

8. Ajaraam ja rakendusetapid

- 2025–2026: hariduskeskuse arendus, raamatuaasta tegevuste elluviimine, eriformaadiliste haridustegevuste lisamine.
- 2026–2027: haridusprogrammide mitmekesistamine, e-õppe võimaluste koondamine ja testimine, süvendatud koostöö haridusasutuste ja võrgustikega.

9. Meetmed

Kõrgkoolid, koolid ja lasteaiad

- Aastaringse hariduskalendri rakendamine ja järjepidev kommunikatsioon.
- Haridusprogrammid, mis kasutavad uudseid interaktiivseid tehnoloogilisi lahendusi ja on seotud koolide õppekavadega.
- Eriformaadilised tegevused: õpilas- ja üliõpilaskonverentsid, seminarid, teaduskoolid, ringid, e-õppe võimalused.

Teised sihtrühmad

- Tegevuste lai kommunikatsioon eraisikutele, seltsidele ja huvigruppidele.
- Ekskursioonid, töötoad, publikuprogrammid ja giidituurid.
- Uudsed materjalid ja ideed loomemajanduses ja turismis.

Kompetentsi- ja koolituskeskus

- Ruumide pakkumine koostööpartneritele koolituste ja hariduslike sündmuste läbiviimiseks.

Hariduskeskuse arendamine

- Hariduskeskuse ja e-õppematerjalide keskkonna arendamine.
- Unikaalsed haridusmaterjalid (programmid, viktoriinid, töölehed, digitaalsed lahendused) loomine.
- Panustamine humanitaarvaldkonna riiklike õppekavade täiustamisse.
- Innovaatilised lahendused ning unikaalsed mitteformaalhariduse meetodid ja ideed haridustegevustes.

10. Mõju hindamise kriteeriumid

- Aastane haridus- ja kultuurisündmuste arv.
- Osalejate koguarv ja sihtrühmade esindatus.
- Väljatöötatud programmid ja õppematerjalid.
- Vastavus riiklikele õppekavadele; õpetajate hinnangud.
- Hariduskeskuse ja e-õppe arendusetapid.
- Koostöövõrgustikes osalemine ja partnerite tagasiside.
- EKMi ruumide kasutus koolitusteks ja haridusüritusteks.
- Õpilas- ja üliõpilaskonverentside, teaduskoolide ja noorte teadushuviliste arv.
- Noorte kaasamise mõju teadustöö jätkusuutlikkusele.
- EKMi digitaalarhiivide, andmebaaside ja virtuaalnäituste kasutamine õppetöös.
- Kasutajate arv, külastuste statistika ja tagasiside.

11. Kokkuvõte

EKMi haridusstrateegia loob raamistiku, kuidas teadus- ja arhiivitöö kaudu panustada haridusvaldkonna sisulisse ja mitmekesisesse arengusse. Strateegia toetab asutuse missiooni kultuuripärandi hoidjana ning loob tingimused teadmispõhiseks, kaasavaks ja uuenduslikuks haridustegevuseks. Hariduskeskuse arendamine ning koostöövõrgustike tugevdamine on võtmetegurid, mis aitavad muuseumil kujuneda haridusmaastikul oluliseks partneriks ja inspireerivaks teadmuskeskuseks.